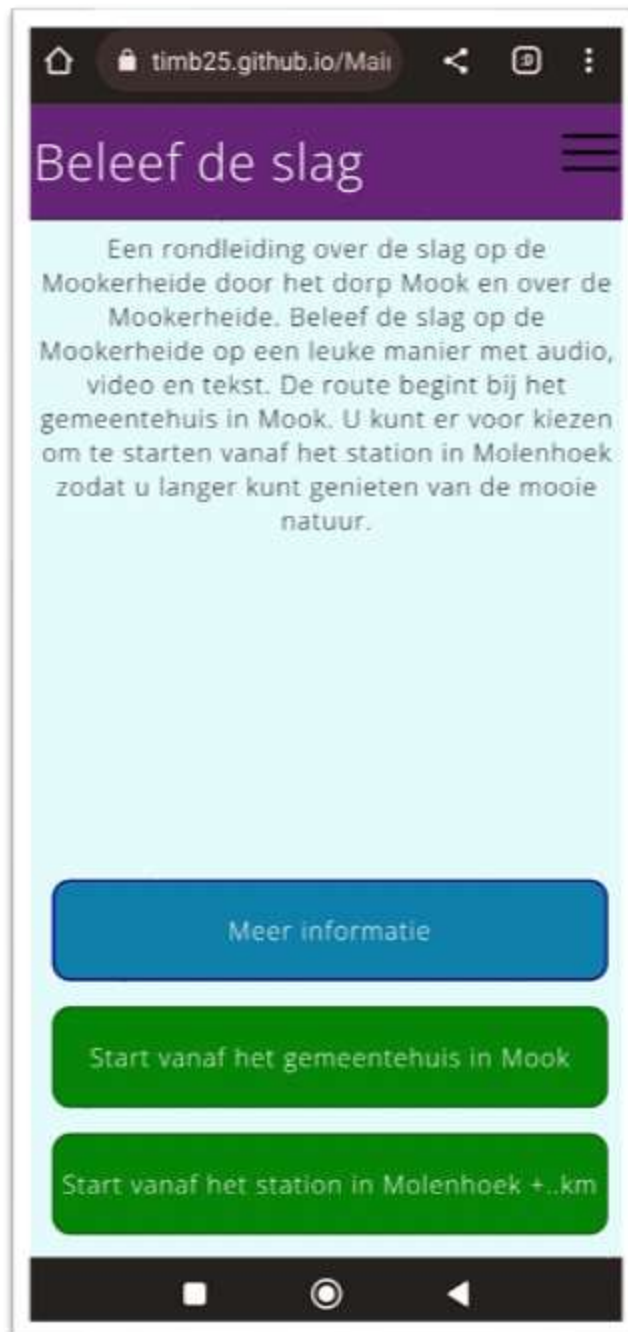

Beleef de Slag op de Mookerheide

Profielwerkstuk door: Tim Brugman

Klas: MC2

Vakken: Geschiedenis en Informatica

Docenten: Marieke Veldkamp en Renske Weeda

Inleiding

Ik heb het onderwerp de Slag op de Mookerheide gekozen voor mijn profielwerkstuk. Ik heb voor dit onderwerp gekozen, omdat ik al erg lang geïnteresseerd ben in de Slag op de Mookerheide. Ik woon in Molenhoek, dat ligt naast de Mookerheide. In de omgeving waar ik woon, zijn er veel plekken die te maken hebben met deze slag. Ik heb dan ook al mijn eerste spreekbeurt over de Slag op de Mookerheide op de basisschool gehouden in 2017. Ik zou het leuk vinden als meer mensen in aanraking zouden komen met de Slag op de Mookerheide, omdat ik het een heel interessante historische gebeurtenis vind. Ik heb daarom voor de volgende onderzoeksvraag gekozen: **Hoe kan je door middel van een website mensen actief in aanraking laten komen met de Slag op de Mookerheide?**

Om mensen iets te kunnen vertellen over de Slag op de Mookerheide moet ik eerst zelf goed onderzoeken wat er gebeurd is. Ik ben daarom begonnen met een historisch onderzoek en heb in dit onderzoek geprobeerd om een duidelijk overzicht te maken over de slag zelf. Ik heb ook geprobeerd om te onderzoeken wat er voor en na de slag is gebeurd en ik heb geprobeerd om de historische context van de periode duidelijk te maken aan de lezer.

Met deze informatie ben ik daarna een website gaan bouwen om mensen in aanraking te laten komen met de slag. Ik heb ervoor gekozen om de informatie te vertellen door middel van een wandeling door het gebied waar de slag zich afspeelde. Ik probeer hierbij zowel een volledig beeld van de situatie te schetsen als de informatie op een aantrekkelijke manier te geven, zodat het verhaal toegankelijk is voor een breed publiek.

Inhoudsopgave

Inleiding

Historisch onderzoek

- Historisch overzicht
- Hoe noem ik “Nederland”?
- Waarom vond de Slag op de Mookerheide op de Mookerheide plaats?
- Hoe waren de Spaanse en Nederlandse legers uitgerust?
- Hoe slaagde het Spaanse leger erin het Nederlandse leger te verrassen bij Mook?
- Waarom is deze slag uitgelopen op zo’n enorme nederlaag voor het Nederlandse leger?
- Wat was de invloed van de Slag op de Mookerheide op de plaatselijke bevolking?
- Welke legendes zijn er rondom de Slag op de Mookerheide?
- Wat is er nu nog zichtbaar van de Slag op de Mookerheide

Informatica onderzoek

- Hoe ben ik op dit onderwerp gekomen?
- Welke technologie heb ik gebruikt?
- Waar liep ik tegen aan?
- Welke gegeven theorie heb ik toegepast?

Conclusie

Reflectie

Bronnenlijst

Historisch onderzoek

Historisch overzicht

De Slag op de Mookerheide is een veldslag die plaatsvond op 14 april 1574 als onderdeel van de 80-jarige oorlog. De 80-jarige oorlog was een gewapend conflict tussen Nederlandse opstandelingen en het Spaanse Rijk. Een belangrijke aanleiding voor de oorlog was het verschil van mening over geloof. De Slag op de Mookerheide was een veldslag die plaatsvond nabij het dorpje Mook dat ongeveer 10 kilometer onder het centrum van Nijmegen ligt. Tijdens de Slag vocht het huurlingenleger van Lodewijk van Nassau tegen de Spaanse troepen.¹

Ik gebruik zowel de historische als moderne spelling voor plaatsnamen in dit verslag.

Hoe noem ik “Nederland”?

Als het gaat over de 80-jarige oorlog, gaat het vaak over een oorlog tussen Nederland en Spanje, maar is het wel zo simpel? Allereerst is het belangrijk om te beseffen dat 80 jaar een hele lange periode is en dat er dus geen 80 jaar aan één stuk door gevochten is. In zo’n lang conflict waren er drukke en rustige periodes. Ten 2e is het belangrijk dat Nederland nog niet bestond zoals we dat nu kennen. Het gebied dat we nu als Nederland zien was toen gewoon onderdeel van het Spaanse Rijk. Ergens in het grote Spaanse Rijk met zijn grote professionele legers was er een stelletje adelen die besloot niet meer bij het Spaanse Rijk te willen horen omdat ze het niet eens waren met het beleid. Deze edelen verenigden zich rondom Willem van Oranje, maar waren lang niet zo duidelijk georganiseerd als het Spaanse Rijk. Ik gebruik in dit verslag desondanks het woord Nederland en Nederlandse troepen om ze te beschrijven, omdat dit makkelijker en duidelijker is. Het is dus belangrijk om je tijdens het lezen ervan bewust te zijn van de verschillen tussen “Nederland” en Spanje.

Waarom vond de Slag op de Mookerheide op de Mookerheide plaats?

Het huurlingenleger was op weg vanuit Duitsland om Leiden te ontzetten in opdracht van Willem van Oranje. Het huurlingenleger stond onder leiding van Lodewijk van Nassau. Ze waren van plan om via een van de weinige stenen bruggen bij Maastricht de Maas over te steken.

Omstreeks 20 februari was Lodewijk opgerukt tot nabij Maastricht met zijn leger. Zijn leger bestond uit 6.000 man infanterie en 5.000 ruiters die hij met veel moeite verzameld had. Het was Lodewijk niet gelukt voldoende geschut te verzamelen, maar om het moreel erin te houden werd het gerucht verspreid dat het geschut nog zou komen. Lodewijk zou Maastricht makkelijk moeten kunnen hebben veroverd toen zij aankwamen, maar Lodewijk aarzelde omdat de interne organisatie erg slecht was. De verschillende huurlingen werkten niet goed samen. Toen Lodewijk bij Maastricht aankwam, werd er groot alarm geslagen aan Spaanse zijde en werden er 2.000 man vanuit Holland gestuurd. Hierdoor werd het beleg van Leiden op 21 maart opgebroken en heeft de aanval van Lodewijk dus als afleiding een soort van succes gehad. Sancho Dávila had het Spaanse opperbevel

---

¹ Slag op de Mookerheide. (2023) Wikipedia, https://nl.wikipedia.org/wiki/Slag_op_de_Mookerheide

gekregen en probeerde te voorkomen dat Lodewijk verder naar het westen kon trekken. Hij ging Maastricht binnen en sneed zo de weg naar Brabant af voor Lodewijk.

Waar Lodewijk problemen had met bevoorrading en niet goed samenwerkende manschappen voerde het Spaanse leger de tactiek snel en efficiënt uit.

Toen de brug in Maastricht afgesloten bleek voor Lodewijk trok hij verder richting het noorden in de hoop verderop de Maas te kunnen oversteken. De hoofdmacht van Sancho Dávila volgde aan de andere kant van de Maas en elite-eenheden voerden kleine aanvallen uit op Lodewijks leger om ze uit te dunnen.

Sancho Dávila had door dat Lodewijk aansluiting zocht met het leger van Oranje dat zich ophield tussen Dordrecht en Bommelerwaard. Hierom probeerde Sancho het leger van Lodewijk de pas af te snijden

In de buurt van Grave lukt het Sancho om op 12 april een schipbrug aan te leggen en met zijn troepen de Maas over te steken. Diezelfde dag kwam Lodewijk aan bij Mook en zag hij dat de weg naar het noorden was afgesneden.^{2 3}

Hoe waren de Spaanse en Nederlandse legers uitgerust?

Nederlandse huurlingenleger van Lodewijk

Het huurlingenleger van Lodewijk bestond voornamelijk uit infanterie. De soldaten kregen slecht betaald en waren niet goed op elkaar ingespeeld. Ze kwamen uit veel verschillende gebieden. Het moraal was hierdoor niet erg hoog onder de troepen. Het leger was voornamelijk bewapend met musketgeweren. Dit was erg modern voor die tijd aangezien musketgeweren een relatief nieuwe uitvinding waren. Deze wapens waren effectief tot 60 meter, maar ook op die afstand niet erg nauwkeurig. De baan van de kogel was niet te voorspellen, omdat ze een ronde loden kogel gebruikten die de soldaten zelf maakte. Als je de vijand wilde raken, kon je het beste in de richting van de vijand schieten en hopen dat je een vijand zou raken. Een nog belangrijker nadeel van deze nieuwe geweren was de lange laadtijd. De laadtijd hing sterk af van de vaardigheden van de soldaat, maar gemiddeld duurde het ongeveer twee minuten om te herladen. Dit betekende dat je onwijs kwetsbaar was tijdens die herlaadtijd. Om dit tegen te gaan schoten soldaten vaak in linies. Als de eerste groep geschoten had, stapten zij terug en gingen ze herladen. In die tijd kon de tweede groep schieten. Zo waren er altijd soldaten die konden schieten.

² Stipriaan, R. (2021). De Zwijger. Vanaf pagina 428

³ Brugman, T (2023). De Slag op de Mookerheide PWS.

https://earth.google.com/earth/d/14OhbQhs34PdWLNqVEJ_9XI464k5f5Qsc?usp=sharing

Het Spaanse leger

De Spaanse troepen gebruikten veel minder moderne wapens. Er waren soldaten die musketten gebruikten, maar het merendeel gebruikten pieken. Dit waren stokken van 5 meter met een scherpe punt erop. Dit waren dus geen gewone speren, maar stokken van wel 5 meter. Toen ik naar een re-enactment van de Slag op de Mookerheide ben geweest, kon je die pieken bekijken en ze zijn echt lang. Het moet zwaar geweest zijn om die stokken mee te nemen als je een hele dag moest wandelen.⁴ De piekeniers stelde zich op in een linie en liepen daarmee op de vijand af. Zij zagen zo een bos van speren op zich af komen.

Tijdens de Slag is er geen zwaar materieel gebruikt, zoals kanonnen, omdat het gebied niet goed begaanbaar was voor deze zware apparaten.

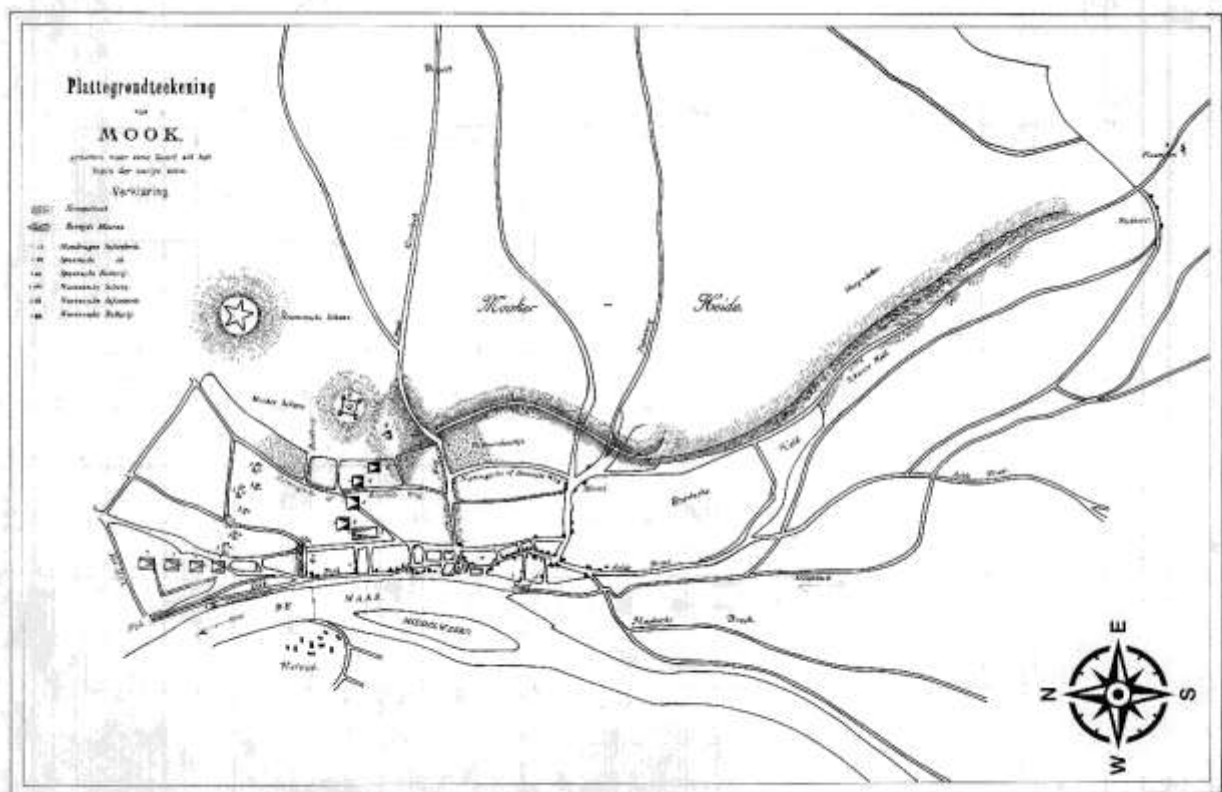
Hoe slaagde het Spaanse leger erin het Nederlandse leger te verrassen bij Mook?

Om te begrijpen hoe het Spaanse leger erin slaagde het leger van Lodewijk te verrassen is het belangrijk om een aantal dingen uit de omgeving te kennen. Een handige bron hiervoor is het google earth project dat ik voor dit onderzoek heb gemaakt. Ik heb hierin een overzicht gemaakt van wat waar gebeurt is en wat daar nu nog van terug te zien is. Deze kan je bekijken in je browser via deze link: [Link](#)

Een andere handige bron die de omgeving laat zien en laat zien hoe de slag verliep is deze animatie gemaakt door stichting Huis te Mook. Er zit geen audio bij maar is toch erg informatief. De zwarte rondjes zijn de Spaanse troepen en de Oranje rondjes zijn de Nederlandse troepen. [PWS animatie volledige video Door stichting Huis te Mook .mov](#)

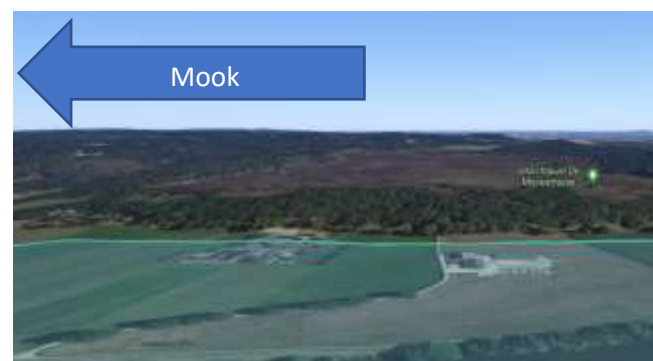
⁴ Schrijver onbekend (26-06-2019), "Organisatie overweegt jaarlijkse Slag op de Mookerheide". Beschikbaar via: https://www.huystemoock.nl/images/Organisatie_overweegt_jaarlijkse_Slag_op_de_Mookerheide.jpg

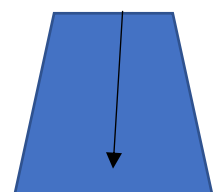
Figuur 1: Uitgebreide kaart van de Situatie vlak voor de slag

De rivier de Maas was niet zoals we die nu kennen, netjes ingedamd tussen dijken. Naast de rivier richting het oosten lag een moerasgebied. Dit liep vanaf de rivier tot aan de Mookerheide. Tegenwoordig is van dit moeras niks meer te zien en zijn het weilanden geworden.

De vorm van de Mookerheide is ontstaan tijdens een ijstijd. De Mookerheide zelf ligt voor Nederlandse begrippen een stuk hoger dan de Maas. Tijdens de ijstijd was er veel ijs op de hoger gelegen Mookerheide. Toen dit ijs begon te smelten ging het water richting de lager gelegen Maas. Dit zorgde ervoor dat er dalen ontstonden in de vorm van figuur 3. Waar de pijl naartoe wijst is het moeras en de Maas. Aan alle andere zijden zijn hellingen die leiden naar het hoger gelegen plateau van de Mookerheide. Deze hellingen worden stuwwallen genoemd. Al dit water en ijs is al lang weg maar de sporen die dit heeft achtergelaten in het landschap zijn nog steeds zichtbaar.⁵

Figuur 2: Screenshot gemaakt in google earth project De Slag op de Mookerheide PWS

Figuur 3 Voorbeeld van een dal

⁵ Bouwer, K. (2003). Een notabel domein.

Tussen dit moeras en deze hellingen lag de Engte van Mook. Dit was een smalle weg tussen deze twee voor soldaten onbegaanbare gebieden. Als men vanuit het zuiden de Engte van Mook volgde kwam men in het dorpje Mook uit. Als men dan verder trok richting Nijmegen verbrede het vlakke gebied zich. Aan de rechterkant lag de Mookerheide en aan de linkerkant de Maas met het eiland Middelwaert.

De dag van 13 april 1574

Lodewijk trekt met zijn troepen door de Engte van Mook. Aan zijn rechterhand zijn de hellingen van de Mookerheide en aan de linkerkant ligt een moeras. Zijn troepen passen niet tegelijk door de Engte waardoor ze verspreid over de middag in Mook zullen aankomen. De Spionnen van Lodewijk melden hem dat ze waarschijnlijk vrij snel aangevallen zouden gaan worden. De eerste troepen die bij het plaatsje Mook aankomen plunderen het dorpje. Als de troepen die later aankomen langs Mook trekken is er niet veel meer te halen. Ze trekken iets voorbij Mook en leggen daar verdedigingswerken aan. Ze verwachten een aanval en dus moeten ze zich daar goed op voorbereiden. De soldaten van Lodewijk werken echter niet goed door met het aanleggen van de verdedigingswerken. Ze zijn moe van het lange wandelen, krijgen niet goed betaald en moeten nu ook nog gaan graven.

Toen de Spaanse troepen die ochtend langs Mook trokken, lieten ze aan de kant van de rivier een deel van hun trommelaars achter op het eiland Middelwaert. Hierna trokken ze een eind verderop de rivier de Maas over met vloten en zette ze daar hun kamp op voor de nacht.

De nacht van 13 april 1574

Aan beide zijden van de Maas sliepen de soldaten. De soldaten van Lodewijk die de verdedigingswerken moesten bouwen waren daar nu eindelijk klaar mee en konden ook gaan slapen. En toen klonk het aanvalssignaal van de Spaanse troepen. Het geluid van de trommels en trompetten

van het Spaanse leger was duidelijk te horen in het kamp van Lodewijk. Er werd onmiddellijk groot alarm geslagen en iedereen rende in paniek door elkaar. Het geluid leek op een verrassingsaanval van de Spanjaarden, maar van waar kwam die dan? Niemand wist wat er aan de hand was.

Eerder die dag hadden de Spaanse troepen een deel van hun trommelaars afgezet op het eiland Middelwaert. Deze soldaten hadden toen het nacht werd hun trommels en trompetten gepakt en het signaal van de aanval gegeven. Deze list was een groot succes. Terwijl in het Nederlandse kamp chaos heerste en niemand kon slapen lag iedereen in het Spaanse kamp lekker te slapen. Het moreel van de huurlingen van Lodewijk was al niet erg hoog en een slapeloze nacht hielp daar zeker niet bij.

6 7

Wist je dat?

Een veldslag kon op drie verschillende manieren gewonnen worden. Je kon chaos veroorzaken bij je tegenstander waardoor de soldaten op de vlucht sloegen.

Je kon de commandant uitschakelen zodat het leger niet meer bestuurd werd.

Je kon de tamboer uitschakelen. Dit was een trommelaar die door middel van geluidsignalen de opdrachten van de commandant doorgaf aan het leger. Als je de tamboer uitschakelde, had je in feite de legerleiding uitgeschakeld.

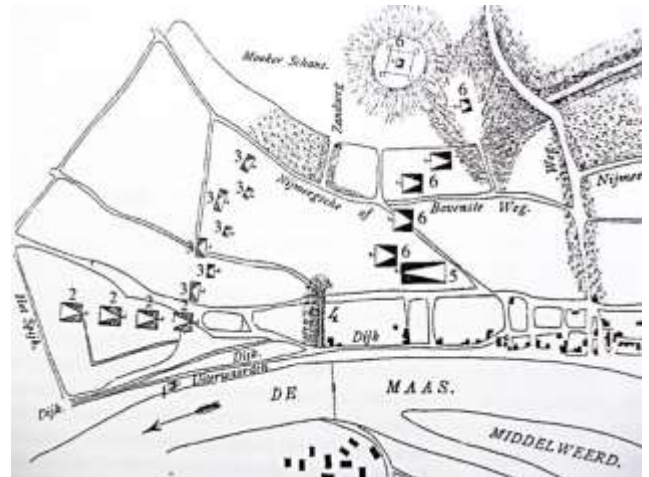
⁶ Video: Filmpje Slag op de Mookerheide. (Datum onbekend) Beschikbaar via: [PWS animatie volledige video Door stichting Huis te Mook .mov](#)

⁷ Schrijver onbekend (Datum onbekend). Lespakket de Slag op de Mookerheide versie 1.1. Beschikbaar via: https://www.huystemoock.nl/images/Lespakket_de_Slag_op_de_Mookerheide_versie_1.1.pdf

De slag

Over het gevecht zelf is vrij weinig bekend, omdat het vrij chaotisch was. Wat wel bekend is, is dat de Nederlandse troepen zich verschanst hadden achter een aarden wal en dat de cavalerie op een heuvelrug stond opgesteld. De cavalerie was een grote troef om te kunnen winnen. De prins heeft mede verloren, omdat de cavalerie pas is ingezet toen er al volledige chaos was in de Staatse troepen.

Waarom is deze slag uitgelopen op zo'n enorme nederlaag voor het Nederlandse leger?

Het huurlingenleger van Lodewijk heeft de Slag op de Mookerheide verloren. Daar is weinig twijfel over mogelijk. Volgens Wikipedia waren er onder de Nederlandse troepen 3.000 doden en onder de Spaanse troepen 40 doden en 150 gewonden.⁸ Of deze exacte aantallen kloppen is niet met zekerheid te zeggen, maar dat het leger van Lodewijk verloren heeft is wel vast te stellen. Dit is extra duidelijk door het feit dat zowel Lodewijk als Hendrik van Nassau de twee bevelhebbers en broers van Willem van Oranje na deze slag nooit meer gezien zijn. Zij zijn vermoedelijk gestorven.

Dat de slag op zo'n enorme nederlaag uitliep had allereerst te maken met een aantal dingen die al eerder benoemd zijn in dit verslag.

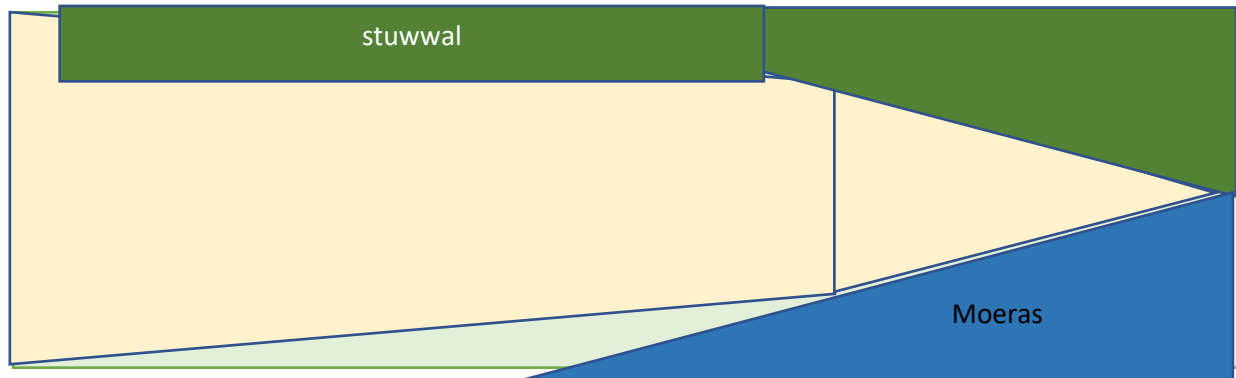
- De Spaanse en Nederlandse troepen verschilden in soort. Waar de Spaanse troepen bestonden uit een goed georganiseerde eenheid die kon samenwerken, bestond het Nederlandse leger uit huurlingen die onder grote druk in Duitsland geronseld waren en niet goed konden samenwerken.
- Het moreel van de troepen speelden een grote rol. De huurlingen van Lodewijk hadden lang gelopen, gewerkt aan verdedigingswerken en door de list van Sancho d'Avila die nacht niet geslapen. En voor huurlingen misschien wel het belangrijkste, ze hadden nog niet goed betaald gekregen.
- De uitrusting van de beide legers verschilden. Het leger van Lodewijk bestond voornamelijk uit soldaten met de nieuwe musketgeweren die een lange herlaadtijd hadden. Het Spaanse leger bestond uit voornamelijk piekeniers die altijd inzetbaar zijn maar een minder groot bereik hadden.

De ochtend van 14 april 1574

Het was voor Lodewijk duidelijk dat de veldslag hier bij het dorpje Mook zou plaatsvinden. Het Spaanse leger had de weg naar het noorden afgesloten en de list van die avond ervoor was een duidelijk signaal. Ze gebruikten de stuwwal om hun cavalerie op te plaatsen. Zo konden ze bergafwaarts aanvallen. De soldaten werden in linies achter de verdedigingswallen geplaatst die ze die avond ervoor aangelegd hadden.

⁸ Schrijver onbekend (datum onbekend) Wikipedia-pagina Slag op de Mookerheide. Beschikbaar via: https://nl.wikipedia.org/wiki/Slag_op_de_Mookerheide

De Spaanse bevelvoerder was goed voorbereid. Hij had verkenners het terrein goed laten verkennen en had opgemerkt dat waar de huurlingen die dag ervoor in groepjes van 150 man door de Engte van Mook waren gekomen zij daar als vluchtend leger niet doorheen zouden komen. Wanneer hij de huurlingen van Lodewijk op de vlucht zou kunnen laten slaan zouden ze volledig vast komen te zitten in die trechter met aan hun linkerhand de stuwwallen en aan de rechterkant een moeras.

Figuur 4 Schets van omgeving Mook

Net als Lodewijk positioneerde hij zijn cavalerie op de stuwwal, zodat zij bergafwaarts zouden kunnen aanvallen. Zijn soldaten positioneerde hij tussen de stuwwal en de Maas, zodat Lodewijk helemaal opgesloten zat en niet alsnog langs hem naar het noorden kon trekken.

De kansen aan het begin van de Slag zagen er een stuk beter uit voor Sancho d 'Avila dan voor Lodewijk. Sancho d 'Avila had een ervaren militaire staf en een gedisciplineerd leger dat goed op elkaar ingespeeld was. In tegenstelling tot de jonge Lodewijk en totaal onervaren Hendrik die een slecht op elkaar ingespeeld en niet goed gemotiveerd leger bij elkaar hadden gesprokkeld.

De dag van de slag, 14 april 1574

Beide legers lagen in de dekking achter hun aarden verdedigingswallen. De Spaanse piekeniers gingen onder dekking van hun collega's met musketten richting het leger van Lodewijk. Tijdens de eerste Spaanse aanval schoten de huurlingen van Lodewijk allemaal tegelijk en veel te snel. In de tijd dat de huurlingen nodig hadden om hun musketgeweren te herladen konden de Spaanse piekeniers bij ze komen en wisten ze enorme schade onder de troepen van Lodewijk aan te richten. Waarom ze te vroeg schoten is niet precies duidelijk, maar het komt waarschijnlijk omdat ze niet goed op elkaar ingespeeld waren en slecht geslapen hadden.

Na deze eerste aanval week al snel de eerste linie en werd de tweede linie in het gevecht betrokken. Toen zij ook dreigden te bezwijken onder de aanvallen, besloot Lodewijk zijn cavalerie in te zetten. De cavalerie denderde de stuwwal af en het leek erop dat zij het tij konden keren. Hierop zette d 'Avila ook zijn cavalerie in en was de chaos op het slagveld compleet. Het leger van Lodewijk werd steeds verder naar achteren gedreven en de derde en laatste linie besloot op de vlucht te gaan, voordat zij ingezet zouden worden.

Het leger van Lodewijk was een totale chaos. Een groot deel van zijn leger was op de vlucht geslagen richting het zuiden terwijl zijn cavalerie en een deel van de huurlingen nog doorvochten. Toen de troepen zagen dat Lodewijk van zijn paard viel, besloot ook het restant van zijn leger om op de vlucht

te slaan. Zijn volledige leger vluchtte door Mook langs de stuwwallen op weg naar de Engte van Mook.

De vlucht, 14 april 1574

Het leger van Lodewijk probeerde te vluchten richting het zuiden. Zij werden achtervolgd door de Spaanse troepen die iedereen die ze tegenkwamen vermoorden. Zoals in figuur 4 te zien is, vluchtte het leger van Lodewijk een trechter in. Hoe dichterbij de Engte van Mook kwamen, hoe groter de opstopping werd. Zoveel vluchtende soldaten zouden nooit door die nauwe doorgang passen. Hierop probeerden een deel van de troepen een andere uitweg te vinden. Een deel vluchtte richting de Mookerheide. Door de zware bepakking van de soldaten zouden zij niet de hellingen op kunnen vluchten zonder ingehaald te worden door het Spaanse leger. Er zijn een aantal dalen die dieper de Mookerheide ingaan, maar deze lopen allemaal dood. Veel soldaten die deze weg kozen, werden ingehaald en zaten alsnog in de val.

Een groter deel van de soldaten probeerden de Maas over te steken om zo in Brabant te komen. Als ze het moeras en de rivier zouden kunnen oversteken, zouden ze in Brabant kunnen ontkomen. De meeste soldaten die voor deze weg kozen, werden niet ingehaald door het Spaanse leger, maar verdronken in het moeras en de rivier.

De dag na de slag, 15 april 1574

Lodewijks leger had de slag verloren en er was niks meer van zijn leger over. Het leger had zo erg verloren dat er zelfs geen betrouwbare boodschapper meer over was om het nieuws naar Willem van Oranje te brengen, die zich in Zaltbommel bevond. Oranje was erg bezorgd om zijn broers Lodewijk en Hendrik die het bevel hadden over het leger dat verloren had op de Mookerheide. Oranje heeft in een week tijd meer dan 10 koeriers op pad gestuurd om nieuws te krijgen over zijn broers. Nieuws over Lodewijk en Hendrik bleef uit. Uiteindelijk begreep Oranje dat zijn broers het niet overleefd hadden. Veel tijd om daarmee bezig te zijn had hij nu niet meer. In plaats van de Spaanse legermacht van Requesens in Brabant met twee legers aan te vallen, dreigde hij nu aangevallen te worden door een Spaans leger dat in de overwinningstemming was. Het was voor Oranje een grote klap om zijn broers te verliezen. Lodewijk was een belangrijke ambassadeur van hem, aangezien hij niet overal tegelijk kon zijn.⁹

Hoe kan het dat de lichamen van Lodewijk en Hendrik nooit teruggevonden zijn? Voor de Slag waren de meeste inwoners van het dorp Mook gevlucht. Toen de soldaten het dorp bereikten, plunderden ze de lege huizen en pikten ze de huizen in van de mensen die er nog wel waren. De inwoners van het dorp Mook hadden na de Slag niet veel meer. Er lagen echter vlak naast het dorp veel dode soldaten met een heleboel waardevolle spullen. De dorpingen zullen gedacht hebben, als zij van ons mogen stelen, mogen wij ook van hen stelen. De dorpingen hebben alle waardevolle spullen van de dode soldaten afgehaald en hebben hen daarna in de rivier gegooid zodat de rivier ze afvoerde. Voor de meeste soldaten was dit trouwens niet nodig, want die waren in het moeras terechtgekomen. Dit zullen ze waarschijnlijk ook met Lodewijk gedaan hebben, waardoor hij hierna niet meer herkenbaar was.

---

⁹ Stipriaan, R. (2021). De Zwijger. Vanaf pagina 428

Wat was de invloed van de Slag op de Mookerheide op de plaatselijke bevolking?

Veel inwoners van Mook en de dorpen en boerderijen in de omgeving waren al vertrokken voordat de legers aankwamen. Dat er legers langs kwamen betekende nooit wat goeds, of het nou vriend of vijand was. Dit kwam omdat de huurlingen vaak pas betaald kregen nadat de slag gewonnen was, om te voorkomen dat ze zouden weglopen als ze betaald hadden gekregen.¹⁰ De huurlingen moesten zelf voor hun materiaal en eten zorgen. Als huurling met weinig geld, maar wel met een wapen was de simpelste oplossing dan om te gaan plunderen. Voor ambachtslieden kon het komen van een leger wel positief zijn wanneer zij hen spullen konden verkopen, maar ook zij moesten uitkijken dat het niet gewoon afgepakt werd.

De slag zelf vond plaats iets voorbij het dorp, maar toen het Nederlandse leger dreigde te verliezen hebben ze het dorp in de fik gestoken om een rookgordijn te creëren. Hierdoor was er na de slag niks meer van het dorp over.

Welke legendes zijn er rondom de Slag op de Mookerheide?

Er zijn verschillende legendes rondom de Slag op de Mookerheide waarvan nu nog dingen terug te zien zijn. De meest bekende legende is de legende van Kiste Trui.

De legende van Kiste Trui

Het verhaal gaat dat toen duidelijk was dat het huurlingenleger van Lodewijk en Hendrik de Slag zou gaan verliezen, zij de schatkist met daarin de soldij voor het leger hebben begraven om te voorkomen dat het in Spaanse handen zou vallen. Kiste Trui was een vrouw die in die tijd in het dorpje Mook woonde en zij had van het verhaal van die schatkist gehoord. Zij heeft na de slag de rest van haar leven gezocht naar deze schat. Vandaar dat er allemaal kuilen in de Mookerheide zitten. Deze zijn gegraven door haar toen zij op zoek was naar de schat.

Deze legende is vrij bekend in de omgeving van Mook en is op meerdere plekken terug te zien. Een aantal van deze plekken zijn:

- Het boek de Geuzen dochter, De legende van Kiste Trui en de Slag op de Mookerheide. Door Lidy Nicolasen
- Het standbeeld van Kiste Trui voor het gemeentehuis van Mook. Te zien in figuur 5.
- Een speurtocht voor kinderen over deze legende waarin je zelf op zoek kan gaan naar de schatkist. Speurtocht start bij de VVV in Plasmolen. [Link naar speurtocht](#)

Figuur 5: Standbeeld van Kiste Trui

---

¹⁰ B. Eekma, persoonlijke communicatie (5-4-2023)

Moocks raampje

De legende van het Moocks raampje komt uit de periode vlak voor het begin van de Tachtigjarige oorlog. In die periode vervolgde de Spaanse hertog Alva alle niet rooms-katholieken met zijn Raad van Beroerte. Ook wel Bloedraden genoemd. In Nijmegen was er relatief veel geloofsvrijheid voor volgelingen van Luther. Dit was tegen het zere been van Alva en hij greep hard in. Zijn Bloedraad veroordeelde vele protestantse Nijmegenaren waarvan ongeveer 70 gezinnen verbannen werden uit de gebieden van de koning van Spanje.

Deze gezinnen trokken een paar maanden later met hun huisraad op karren door het dorp Mook op weg naar Gennep en naar Goch in het hertogdom Kleef. Het verhaal gaat dat toen pastoor Johannes Veeleer deze stoet langs zijn kerk zag trekken hij het raampje opende in de oude muur die uitkeek op de zandweg door Mook van Nijmegen naar Gennep en een brood naar buiten stak dat hij even daarvoor gekregen had van een aantal inwoners als bijdrage aan de kerk. Hij gaf al het eten weg aan de kinderen en zou later wel zien wat hij de komende dagen zelf zou eten.

In de loop van de tijd is het brood veranderd in koekjes die het raampje voorstellen waaruit de pastoor het brood uitgedeeld had. De legende gaat over de goedgeefsheid en gastvrijheid van het dorpje Mook.¹¹

Kapelletje van de dwaallichtjes

Tijdens de vlucht van het huurlingenleger van Lodewijk probeerden veel soldaten te ontsnappen aan hun Spaanse achtervolgers. Velen probeerden via de Mookerheide te ontsnappen. Om vanaf de rivier de Mookerheide op te komen moest je eerst een steile helling op. Dit konden de soldaten met zware bepakking niet snel, waardoor velen kozen om gebruik te maken van de dalen die dieper de Mookerheide ingaan. Deze dalen liepen echter dood waardoor velen soldaten hier vast kwamen te zitten en vermoord werden.

Sommige van deze dalen hebben namen gekregen die hiernaar verwezen, zoals het Heldal en de Helkuil.

Andere soldaten probeerden via het moeras te ontsnappen. De meeste kwamen in het moeras vast te zitten en hebben het niet overleefd.

De legende gaat dat 175 jaar later de inwoners van Mortel, een dorpje dat iets ten zuiden van Mook lag en nu niet meer bestaat, vreemde lichtjes onder aan de heide zagen. In de donkere winteravonden waren ze erg spookachtig. De inwoners van Mortel gingen naar de pastoor en hij zei dat de lichtjes de dolende zielen waren van de overleden soldaten van het leger van Lodewijk en Hendrik die geen zielenrust konden vinden. Hij zei dat er een kapelletje moest worden opgericht om de heilige Maria te vragen voor zielenrust voor deze overleden soldaten. Het leek te werken want de dwaallichtjes namen af en leken te verdwijnen. Het kapelletje is tot de dag van vandaag te zien in Mook.

---

¹¹ Schrijver onbekend (1 juni 2018) stichting Huys te Mook. Beschikbaar via: https://www.huystemoock.nl/images/Moocks_Raampje_de_legende.pdf

Wat is er nu nog zichtbaar van de Slag op de Mookerheide

Ik vind zelf de Slag op de Mookerheide erg interessant omdat er een heleboel dingen van terug te zien zijn in de omgeving van Mook. Ik wil daarom de gebruiker van de website, aan de hand van locaties waar nog steeds dingen van de Slag op de Mookerheide terug te zien zijn, het verhaal van de slag vertellen. Ik heb daarom een overzicht gemaakt van alle locaties en gebieden waar nog dingen van terug te zien zijn uit die periode. Dit overzicht heb ik gemaakt in het programma google earth. https://earth.google.com/earth/d/14OhbQhs34PdWLNqVEJ_9XI464k5f5Qsc?usp=sharing

Aan de hand van dit overzicht heb ik de route gepland die ik gebruik voor de website in google earth pro.

Informatica onderzoek

Ik wil vooraf even waarschuwen dat in dit gedeelte van mijn verslag veel woorden zullen voorkomen waarvoor je kennis van informatica nodig hebt om ze te kunnen begrijpen. Mocht je niet weten wat een woord betekend kan je het in google opzoeken en krijg je vaak snel een antwoord. Alvast sorry hiervoor, maar als ik alle termen moet uitleggen wordt het echt een heel lang verslag.

Hoe ben ik op dit onderwerp gekomen?

Ik wou graag vanuit geschiedenis wat doen met de Slag op de Mookerheide en ik wou hier graag informatica bij betrekken. Ik had gelezen over de geolocatie API in JavaScript. Deze API stelt een website in staat om de locatie van de gebruiker te achterhalen. Dit bracht me op het idee om een speurtocht/wandeling te maken. Ik heb dit bedacht toen ik over de Mookerheide aan het wandelen was dus misschien heeft dat nog invloed gehad op het idee. Ik wist dat dit technisch mogelijk moest zijn want ik had erover gelezen maar ik wist niet hoe het werkte en of het voor mij mogelijk was. Om hierachter te komen heb ik die middag en in de weken erna een aantal testen gemaakt om te achterhalen wat de mogelijkheden waren op het gebied van een website maken.

Ik ben begonnen met een website te maken waar als je op een knop klikt een getal omhoog gaat. Dit had als doel om te testen of ik interactie op een website kon maken.

<https://website-button-increment.tim113196.repl.co/>

Daarna heb ik een locatie test gemaakt waarbij ik onderzocht of ik de geolocatie API kon gebruiken en hoe hij werkte.

<https://doorlopendegeolocatietest.tim113196.repl.co/>

Hierna heb ik getest of ik een email kon versturen vanuit een website om bijvoorbeeld scores van een quiz te versturen. Deze test is niet geslaagd en ik ben hier niet op doorgegaan omdat dit niet noodzakelijk was voor mijn idee.

Hierna heb ik een test gemaakt of ik iets kon laten gebeuren op de website als de gebruiker in een bepaald gebied zich bevond. Deze is geslaagd. Als iemand in de helft van de school komt waar het informatica lokaal staat kleurt de achtergrond groen.

Ik heb ook een test gemaakt of ik audio kon afspelen in een website.

Het doel van deze testen was om te achterhalen of mijn idee mogelijk was en wat de limitaties waren van de technologie.

Renske (informatica docent) heeft tijdens een les voorgesteld om applab te gebruiken om de website te maken. Dit is een website builder van code.org met als doel om mensen te leren programmeren. Ik heb dit uitgeprobeerd en het is een leuke technologie, maar ik liep al snel tegen limitaties aan. Het zou een stuk simpeler zijn geweest om hiermee een website te maken maar ik vond dat door deze tool te gebruiken ik veel te veel gelimiteerd zou zijn in mijn opties en heb daarom gekozen om deze tool niet te gebruiken.

Welke technologie heb ik gebruikt?

Ik heb geprobeerd om het aantal verschillende technologieën dat ik hiervoor gebruik zo laag mogelijk te houden en zo veel mogelijk technologieën te gebruiken waar ik al bekend mee was om te voorkomen dat ik zoveel moest leren dat het project onmogelijk werd. De basis van mijn website is opgebouwd uit de programmeertalen HTML, CSS en JavaScript. Ik heb hiervoor gekozen omdat dit de basistalen zijn waaruit de meeste websites zijn opgebouwd en ik bij informatica al HTML en CSS behandeld heb. Tijdens het maken kwam ik er al vrij snel achter dat de lessen over HTML en CSS de basis waren en als ik mijn doel wou bereiken ik er veel dieper op in zou moeten gaan.

Ik heb ervoor gekozen om de website te schrijven in VisualStudioCode (VSCode). Ik heb hiervoor gekozen omdat ik al wat ervaring met dit programma had met eerdere projecten die ik gedaan had en de andere optie Replit was. Ik had tijdens de vorige informaticaopdracht een aantal irritaties met Replit gekregen waardoor ik het fijn vond om dit project in een ander programma te schrijven. Dit bleek een goede keuze te zijn omdat ik tijdens het maken van de website veel gehad heb aan VSCode extensies en aan de GitHub integratie.

Ik heb ervoor gekozen om GitHub te gebruiken om mijn project op te slaan. Ik heb hiervoor gekozen omdat ik al bekend was met GitHub en omdat ik het al voor eerdere projecten gebruikt heb. GitHub is geïntegreerd met VSCode waardoor het gebruik hiervan meestal soepel verliep. Later in het project heb ik ook van GitHubPages gebruik gemaakt om de website te hosten.

Ik gebruik Chrome DevTools om de website te debuggen. Ik heb hiervoor gekozen omdat ik al Chrome gebruikte. Later in het project ben ik er achter gekomen dat je door je Android telefoon in developer mode te zetten en met een usb kabel te verbinden met je laptop je vanuit Chrome DevTools op je computer de website op te telefoon kan debuggen. Dit zorgt ervoor dat ik zowel het uiterlijk als de werking van de website kan testen op mijn telefoon, in plaats van dat het ene op de computer moet en het andere op je telefoon.

Om de website te kunnen bekijken moet de website gehost worden. Op mijn computer gaat dat simpel met localhost, maar ik dacht dat als ik de website op mijn telefoon wil bekijken ik het op het internet zou moeten hosten. Ik heb eerst Replit gebruikt als host en ben daarna overgegaan naar GitHub pages. Beide kosten een hoop tijd en gaven veel problemen. Pas veel te laat in het project heb ik voor deze problemen een goede oplossing gevonden. Ik heb in VSCode de extensie Live Server gedownload. Met deze extensie kan je de website vanuit je computer lokaal hosten over je wifinetwerk waardoor alle apparaten die met dat netwerk verbonden zijn hem kunnen bekijken. Dit werkt niet op de school wifi maar thuis werkt dit uitstekend. Deze extensie zorgt ervoor dat als het bestand wordt opgeslagen de website automatisch herlaad. In VSCode kan je instellen dat na iedere verandering het bestand automatisch opslaat. Hierdoor wordt elke verandering in de website na 1

seconde zichtbaar op je telefoon. Dit voorkomt een boel problemen die ik eerst had waar ik naar een versie van de website keek die niet live was, waardoor de veranderingen die ik maakte in de code geen effect hadden. Als ik deze oplossing eerder had ontdekt had dat veel tijd gescheeld.

Waar liep ik tegen aan?

Een van de grootste problemen waar ik tegenaan ben gelopen is dat ik de website maak op een computer, maar de website is gemaakt voor op je telefoon. Ik kan mijn website wel debuggen op mijn computer maar een website gedraagt zich altijd anders op een telefoon. Het is dus echt noodzakelijk om direct op je telefoon te kunnen debuggen. Mijn eerste oplossing was om Replit hiervoor te gebruiken maar ik wist meteen dat dit veel te onhandig werkte.

Oplossing 2 was om GitHub pages te gebruiken. Hierbij duurt het proces van schrijven naar bekijken langer, namelijk 1 minuut en 10 seconden, maar ik kan direct vanuit VSCode met 1 keer klikken het proces starten en ik hoef daarna niks te doen. Nu klinkt 1 minuut en 10 seconden niet heel lang maar ik heb op het moment van schrijven 132 commits gemaakt naar GitHub. Dat betekent dat ik in het totaal bijna 3 uur heb zitten wachten totdat GitHub de website verwerkt heeft. Nu kon ik in die tijd wel verder schrijven of even iets drinken en heb ik ook commits gemaakt waarbij ik niet direct de website hoefde te bekijken maar het heeft toch een boel tijd gekost. Een ander nadeel is dat eens in de zoveel keer het GitHub niet lukt om de website te verwerken. Dit kan om verschillende redenen zijn maar hierdoor kan het zijn dat je naar een verouderde versie van de website zit te kijken. Dit alles bij elkaar is dit dus geen efficiënt systeem.

Mijn laatste oplossing is de VSCode extensie Live Server. Deze zorgt ervoor dat je de website op alle apparaten in het wifinetwerk kan bekijken. Ik kan het hierdoor niet op school gebruiken. Dat is namelijk een openbaar wifinetwerk, maar thuis werkt het uitstekend. Een nadeel is wel dat om de website te bereiken je het interne ip adres van de computer moet invoeren en die verandert enkele malen per week. Dit is makkelijk op te lossen door telkens als het verandert het ipconfig commando uit te voeren en het interne ip adres opnieuw in te voeren. Het grote voordeel van de Live Server extensie is dat het de website live update waardoor direct als je het typt het 1 seconde later op je telefoon verschijnt. Zolang je binnen de limitatie blijft van je wifinetwerk werkt deze oplossing perfect voor mij.

Naast dit probleem heb ik een heleboel kleine problemen gehad die niet zo veel tijd kosten maar toch telkens een half uurtje.

Tot slot was het leren van HTML, CSS en JavaScript natuurlijk een grote uitdaging. Ik heb vooral veel moeite gehad met CSS.

Als ik nu opnieuw zou moeten beginnen aan dit project, met de kennis en technologie die ik nu heb, ik het vele malen sneller zou kunnen maken en met veel minder frustratie. Het doel van een profielwerkstuk is niet dat alles in een keer goed gaat maar dat je er van kan leren.

Welke gegeven theorie heb ik toegepast?

Ik heb bij informatica geleerd hoe ik een website moet maken. Ik heb hier de basis van HTML en CSS geleerd. Deze kennis heb ik gebruikt in mijn keuze welke technologie ik ga gebruiken en het heeft me een basis gegeven, maar ik kwam er al vrij snel achter dat de website die ik wou maken een stuk complexer was dan wat ik bij informatica geleerd heb.

Ik heb bij informatica ook de programmeertalen Python en Java geleerd. Dit heeft me geholpen om de programmeertaal JavaScript sneller te begrijpen omdat ik bekend was met principes die door veel programmeertalen ongeveer hetzelfde worden gebruikt.

Ik heb gekoppeld aan informatica een Usebility onderzoek uitgevoerd naar de website die ik gemaakt heb voor dit project. Dit heeft me geholpen om verbeterpunten te ontdekken in mijn website. Tijdens het uitvoeren van het Usebility onderzoek kwam ik erachter dat ik daarvoor al regelmatig kleine onofficiële Usebility onderzoekjes gedaan had door feedback over de website te vragen aan mensen in mijn omgeving. Vooral mijn vader en mijn zusje waren erg goed in het ontdekken van verbeterpunten/problemen en hebben meer dan eens mijn website gesloopt. Dit gaf hele nuttige informatie, al was het soms vrij frustrerend dat wanneer je dacht dat na een hele tijd aan iets gewerkt te hebben, je het eindelijk werkend hebt iemand anders het binnen 2 minuten kapot heeft gekregen, waardoor je weer een hele tijd bezig bent om het te repareren. Dit zorgt uiteindelijk wel voor een beter eindresultaat.

Conclusie

Ik heb in dit onderzoek een overzicht gemaakt van de slag zelf en van wat er voor en na de slag is gebeurd. Ik heb hierbij de historische context zoveel mogelijk duidelijk gemaakt voor de lezer. Besproken waarom de Slag op de Mookerheide op de Mookerheide plaatsvond en hoe beide legers vanuit Maastricht richting het noorden optrokken in hun poging om elkaar de weg af te snijden. Ik heb beschreven dat het Nederlandse leger vooral uit schutters bestond en dat het Spaanse leger vooral uit piekeniers bestond. Deze verschillen in uitrusting hebben een grote rol in het uiteindelijke verlies van het Nederlandse huurlingenleger gespeeld.

Het gebied waarin de slag zich afspeelde had hierbij ook een grote rol. De list bij het eiland Middelwaert en de engte van Mook die de vluchtroute beperkte, zorgde ervoor dat er weinig levends van het Nederlandse leger over bleef. Ik heb op chronologische wijze de gebeurtenissen rondom de slag en de slag zelf beschreven. Vervolgens heb ik een overzicht gemaakt van de legendes die zijn ontstaan door de slag en ik heb een overzicht gemaakt van alle plekken waar nu nog iets zichtbaar is van de Slag op de Mookerheide.

Ik heb met dit historisch onderzoek geprobeerd om een goed overzicht te creëren, zodat ik mijn hoofdvraag kan beantwoorden. Hoe kan je door middel van een website mensen actief in aanraking laten komen met de Slag op de Mookerheide? Nu ik onderzocht heb wat er gebeurd is, in en rondom de slag en wat daarvan nu nog terug te zien is, kan ik een website maken waarmee het verhaal op een actieve manier verteld wordt met een wandelroute. Hiervoor gebruik ik audio en beeldmateriaal. De kleuren van de website zijn afgestemd op de website van de vereniging Huis te Moock. Hier gaat mijn website geplaatst worden, zodat mensen die geïnteresseerd zijn, de wandelroute kunnen gaan lopen terwijl ze kijken, lezen en luisteren over de verhalen van de Slag op de Mookerheide.

Reflectie

Ik vond het historisch onderzoek erg leuk en interessant. Ik wist al een beetje wat ik kon verwachten omdat ik al bekend was met het onderwerp en al ervaring had met dit soort historische verslagen maken, maar ik heb alsnog veel geleerd. Zoals altijd als je in zo'n onderwerp duikt kom je heel snel heel veel bronnen tegen. Ik begon met een word document genaamd bronnen waar ik linkjes in plakke maar dit werd als snel niet overzichtelijk. Ik heb daarom hierna de belangrijke informatie opgeslagen in een google earth project. Ik was al bekend met hoe google earth werkte hiervoor, maar heb de tool nog nooit op deze manier gebruikt. De tools is niet perfect en ik ben nog steeds op zoek naar een goede manier om tijdlijnen te maken, maar was toch erg handig. Het was vooral handig dat ik door de informatie op een kaart had opgeslagen ik het project in google earth pro kon importeren (google earth pro is de desktop variant en heeft veel meer mogelijkheden maar is daarom ook een stuk complexer). Daarmee kon ik de route plannen en nadat ik die route gelopen had die locatiedata weer importeren om zo de route te perfectioneren.

Wat ik lastig vond tijdens het onderzoek was de beperkte variatie aan bronnen. Er is nauwelijks iets teruggevonden van de slag, afgezien van loden kogeltjes, omdat alle lijken zijn weggespoeld. Aan Nederlandse kant heeft bijna niemand het overleefd en wie dat wel heeft gedaan had geen behoefte om dat te melden. Aan Spaanse kant zijn er wel enkele teksten geschreven, maar over de objectiviteit van deze bronnen kan getwijfeld worden. Ik heb voor mijn onderzoek voornamelijk gebruik gemaakt van secundaire literatuur. Veel van deze bronnen lijken erg op elkaar. Als bronnen zouden verschillen zou dat erg vervelend zijn, maar mocht er een fout zitten in de primaire literatuur waar deze secundaire literatuur op is gebaseerd dan betekent dat wel dat deze fout door veel onderzoeken is overgenomen. Ik was niet in staat tijdens dit onderzoek om te controleren of de consensus over wat er gebeurd is, die op deze beperkte hoeveelheid bronnen is gebaseerd, klopt. Dit betekent dat mocht deze consensus niet correct zijn, mijn onderzoek aan deze misinformatie zou bijdragen. Ik denk echter dat wanneer de faculteit Geschiedenis van de Radboud Universiteit niet zulke problemen gevonden heeft in hun onderzoek dat is uitgevoerd in opdracht van Stichting Huis te Mook¹² ik deze problemen ook niet zal kunnen vinden in mijn profielwerkstuk en ik er dus vanuit kan gaan dat dit klopt voor dit onderzoek.

Ik heb tijdens mijn onderzoek contact opgenomen met stichting Huis te Mook en de gesprekken die ik heb gevoerd met Bauke Eekma van de stichting Huis te Mook over dit onderwerp waren erg informatief. Ik vond het in het bijzonder leuk/informatief om 2 oude geweren, zoals ze die gebruikten tijdens de slag, te mogen bekijken. Als je ze vasthoud merk je pas echt hoe lastig die dingen zijn om mee te schieten.

Ik vond het erg leuk om te leren over deze interessante geschiedenis en mijn kennis te verbreden over de gebeurtenissen rondom de slag. Ik vond het in het bijzonder leuk als ik de punten waar ik in het onderzoek over las ik de volgende dag tegenkwam als ik aan het fietsen of wandelen was. Ik vind het ook leuk dat ik deze interessante informatie door middel van een website op een actieve manier aan mensen kan gaan geven.

---

¹² Huis te Mook, Literatuur. Beschikbaar via: <https://www.huystemoock.nl/nl/achtergrond-info/literatuur>

Informatica

Ik heb een heleboel geleerd over het maken van een website tijdens dit project. Je zou het maken van de website kunnen vergelijken met een achtbaan. Je kan van tevoren nog zo goed de eerste bocht bestuderen, als je de eerste hoek om gaat beland je in een gebied dat je nog niet eerder gezien hebt. De achtbaan gaat langs allerlei plekken die interessant zijn om te bestuderen, maar als je te veel zaken gaat uitzoeken dan mis je de finish. De achtbaan kent ook een boel onverwachtse wendingen door problemen die je van tevoren niet zag aankomen. De achtbaan gaat bovendien snel naar boven maar nog veel sneller naar beneden. Tijdens het maken van het verslag ga je als het werkt heel snel naar de top, maar als daarna wat breekt ga je weer even hard naar beneden. Desondanks heb ik een heleboel verschillende dingen geleerd over het maken van een website. Ik heb een boel dingen geleerd die ik gebruikt heb in mijn website en in mijn historisch verslag, maar ik heb ook een heleboel dingen geleerd die hierin uiteindelijk geen plekje hebben gekregen.

Ik wist van te voren dat het een uitdaging zou gaan worden en ik heb daarom voordat ik startte met dit onderwerp ook al die experimenten uitgevoerd om te kijken hoe moeilijk het zou zijn. Mijn inschatting over welk deel van het proces moeilijk zou zijn was echter wel verkeerd. Als je terugkijkt naar de experimenten die ik heb uitgevoerd zie je dat deze experimenten allemaal JavaScript gerelateerd zijn. Terwijl mijn website maar voor 13,6 procent uit JavaScript bestaat. Ik heb veel JavaScript gebruikt voor de audio en afbeeldingscarrousel maar daarbuiten heb ik maar 3 regels JavaScript gebruikt. Waar ik vele malen meer tijd mee kwijt ben geweest waren de visuele aspecten van de website. Hoe gebruik je HTML en CSS om te zorgen dat de knopjes goed in beeld zijn op een telefoon. Dat is jammer, want ik vind JavaScript veel leuker dan HTML en CSS. HTML en CSS zijn namelijk talen die de opmaak van de website bepalen, terwijl JavaScript de logica van de website bepaald. Deze logica, die ook terug te zien is in Java en Python, vind ik veel leuker om mee te puzzelen dan met de opmaak van een website. Toch vond ik het maken van de website niet heel vervelend, ik vond de middelen waarmee ik het moest maken dan wel niet de leukste. Het resultaat vond ik wel erg leuk. Als het goed gaat, zie je dat ook echt terug. Het grootste voordeel van het maken van een website is, dat andere mensen het ook daadwerkelijk kunnen gaan gebruiken. Tot nu toe zijn de projecten die ik gemaakt heb voor informatica nog alleen gebruikt door mijzelf en een paar andere mensen. Als het zou lukken om deze website te maken zouden mensen daadwerkelijk een middag kunnen gaan wandelen met iets wat ik gemaakt heb. Dat geeft een heleboel motivatie.

Ik ben zeer tevreden met alles wat ik geleerd heb over het maken van de website, want dat is echt een hele boel. Ik ben nog niet tevreden met de website zelf. Alle onderdelen die nodig zijn voor de website om te functioneren zitten er in en werken goed, maar de inhoud zelf is er nog niet. Ik weet wat ik wil vertellen, dat staat immers in mijn historisch onderzoek en ik heb een platform om het in te zetten. Ik heb mijn website zo ontworpen dat ik zonder dat ik nog iets hoeft te programmeren nu op een simpele manier verhalen kan toevoegen aan de wandeling. Deze verhalen daadwerkelijk gaan toevoegen gaat echter nog veel tijd kosten. Mijn doel is dat mensen het daadwerkelijk gaan gebruiken. Ik heb helaas niet de tijd om voordat ik mijn profielwerkstuk moet inleveren de inhoud aan de website te geven, waardoor iemand daadwerkelijk de hele wandeling zou kunnen maken. Ik ga daarom mijn profielwerkstuk zo inleveren, maar ik ben nog niet klaar met mijn website. Ik ga hierna de website nog afmaken samen met Stichting Huis te Moock, zodat mensen daadwerkelijk de wandeling kunnen gaan maken met mijn website als het volgend jaar 450 jaar geleden is dat de Slag op de Mookerheide plaatsvond.

Bedankt voor het lezen

Bronnenlijst

1. Slag op de Mookerheide. (2023) Wikipedia, https://nl.wikipedia.org/wiki/Slag_op_de_Mookerheide
2. Stipriaan, R. (2021). De Zwijger. Vanaf pagina 428
3. Brugman, T (2023). De Slag op de Mookerheide PWS. https://earth.google.com/earth/d/14OhbQhs34PdWLNqVEJ_9XI464k5f5Qsc?usp=sharing
4. Schrijver onbekend (26-06-2019), "Organisatie overweegt jaarlijkse Slag op de Mookerheide". Beschikbaar via: https://www.huystemoock.nl/images/Organisatie_overweegt_jaarlijkse_Slag_op_de_Moockerheide.jpg
5. Bouwer, K. (2003). Een notabel domein.
6. Video: Filmpje Slag op de Mookerheide. (Datum onbekend) Beschikbaar via: [PWS animatie volledige video Door stichting Huis te Mook .mov](#)
7. Schrijver onbekend (Datum onbekend). Lespakket de Slag op de Mookerheide versie 1.1. Beschikbaar via: https://www.huystemoock.nl/images/Lespakket_de_Slag_op_de_Mookerheide_versie_1.1.pdf
8. Schrijver onbekend (datum onbekend) Wikipedia-pagina Slag op de Mookerheide. Beschikbaar via: https://nl.wikipedia.org/wiki/Slag_op_de_Mookerheide
9. Stipriaan, R. (2021). De Zwijger. Vanaf pagina 428
10. B. Eekma, persoonlijke communicatie (5-4-2023)
11. Schrijver onbekend (1 juni 2018) stichting Huys te Moock. Beschikbaar via: https://www.huystemoock.nl/images/Moocks_Raampje_de_legende.pdf
12. Huis te Mook, Literatuur. Beschikbaar via: <https://www.huystemoock.nl/nl/achtergrond-info/literatuur>
13. W3schools. <https://www.w3schools.com/default.asp>